

103/60/1
6
PRAWDA

600-5 3gwh.

TYGODNIK

POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

WYDAWANY I REDAGOWANY

PRZEZ

Aleksandra Świętochowskiego.

Rok 1890.

WARSZAWA,

„Nakładem Abonentów Prawdy“.

W Drukarni Karola Kowalewskiego, Królewska Nr. 29.

—
1890.

Дозволено Цензурою
Варшава, 14 Декабря 1890 года.

~~100.795~~
IV.

7639

112

SPIS RZECZY.

—402—

Polityka.

	Str.
Patentowanie obywateli	1
Z Austrii, p. S. 2, 75, 122, 146, 170, 194, 218	241
265, 289, 314, 337, 493, 520, 565, 590	614
Nalogowe utyskiwania	13
Listy o Galicji, p. Chmiela	14
Dziwny pośpiech	25
Rokowania czesko-niemieckie, p. S.	25
Z Anglii	26
Ważna drobina	37
Szczególny landrat	49
Zgoda czesko-niemiecka, p. N.	50
Reforma szkół	61
"Polityka," p. Adama Nowickiego	61
Dekrety Wilhelma II, p. K. R. Żywickiego	73
Niebezpieczna iskra	85
Nowoczesny rozwój polityczny, p. K. R. Żywickiego	86
Po wyborach	97
Kwestya żydowska w parlamencie austr., p. S.	98
Zwiastuny wiosny	109
Z Francji, p. Parisisa	109, 194
Zagadkowe położenie	121
Bismark	133
Na tle wspomnień	145
Promienie świtu	157
Rozruchy wiedeńskie	181
Wielki słoń	193
Skutki karcunku	205
Święto majowe	217
"Dawny kurs"	229
Szuba bez końca	241
Zwierzchnia	253
Stróż pokoju	265
Stwierdzenie pokoju	277
Przymierze niemiecko-francuskie	289
Podział Afryki	301
Na bezdrożu	313
Szlachetna mrzonka	337
Najświeższe objawy	349
Zarys sielanki	361
Europa i Ameryka	373
Listy społeczno-polityczne o Francji, p. Leona	411
Winiarskiego	373
Dokończenie podziału	385
Manifestacja belgijska	397
Walka kościelna w Węgrzech, p. S.	397
Trzeci układ	409
Dymisya marszałka i agonia stronnictwa, p. A.	409
Włtskiego	409
Znowu mądry po szkodzie	421
Z Czech, p. S.	421
Podwyżka cel	433
Nasza emigracja do Brazylii	445
Spowiedź publiczna	457
Przed i po 1-ym października, p. K. R. Żywickiego	457, 469, 481, 495
Dojrzwianie przełomu	469
Walka Ameryki z Europą	481
"Wielka mowa"	493
Stara baśń, p. Adama Nowickiego	505
Listy galicyjskie, p. Beta	506
Moltke	517
Zjazd w Halli (12—17 października), p. K. R. Żywickiego	518
Drobina grecka	529
Odfarbowane lisy	529
Cywilizowanie Afryki	541
Objawy przełomu	553
Germanizacja szkoły	565
Upadek Parnella	577
Polityka wobec szkoły	589
Meeting londyński	601
Rachunek roczny	613

Badania naukowe.

	Str.
Historia powstania nowoczesnego państwa niemieckiego, p. L.	241
Józef Rostafiński. Szkice ze świata i przyrody. Z Algeryi	614
Najnowsze badania antropo-geograficzne, p. Ludwika Krzywickiego	13
Prace ekonomiczno-statystyczne. Leon Paszkowski, Zofia Daszyńska, p. Stwosza	25
"Ekonomista polski," p. Z.	26
J. Todhunter. Algebra początkowa, tłum. z ang. Wł. Kwietniewski	37
Prace matematyczno-fizyczne, wydane p. E. Dicksteina, Wł. Gosiewskiego, Ed. i Wł. Natansona	49
J. Starkman. Encyklopedia ilustrowana medycyny i higieny popularnej	50
Z historii magnetyzmu i hipnotyzmu, p. K.	61
Treitschke w okresie 1830—40, p. L.	73
Ks. Marcin Czerwikowski T. J. Szkice cywilizacji Afryki południowej, p. H. B.	85
Ks. Władysław Zaborski. W północnej Ameryce. Alabaska Mackenci, p. H. B.	91
Ewolucja urzędzeń politycznych, p. Ludwika Krzywickiego	103
Położenie filozofii u nas, p. Wład. Kozłowski	116
Prawo do wojny, p. Meg.	126
Rozwój etnologii nowożytnej, p. L.	137
Hora T. A. Polsko-czeski słownik kieszonkowy, p. J. F. Gajslera	161
Karol Marx. 18 brumaire Ludwika Napoleona, p. Ludwika Krzywickiego	173
J. Mittelstaedt. Rozmyślanie nad nowym systemem ekonomii politycznej, p. K. R. Żywickiego	174
F. Flamm. Spółki rolniczo-ekonomiczne na tle prawodawstwa porówn., p. K. R. Żywickiego	185
Prawa kultury w związku z postacią powierzchni kuli ziemskiej, p. L.	186
Kartki naukowo-artystyczne, 209, 222, 270, 354, 402	175
Historia miłości romantycznej, p. L.	183
Związek zjawisk w czasie i przyrodzie, p. Henryka Silbersteina	197
"Dobro społeczne i uczciwa wiedza," p. dr. K.	198
Nowy system filozofii moralnej, p. N.	208
Kongres dla medycyny międzynarodowej, p. Ladawę	215
Dr. Antoni Rezek. Děje Czech a Morawy za Ferdinanda III aż do konce trzicielete walki, p. J. F. Gajslera	233
Antropologia psychologiczna, p. —ki—	244
Neoliteryanizm w geografii, p. W. Nalkowskiego	245
Ostatnie postępy antropologii kryminalnej, p. K.	258
Kartka z dziejów fanatyzmu i bezładu, p. A. G. Bema	259
Teoria przestępstwa politycznego (Lombroso i Laschi), p. Lud. Krz.	282
Prąd spekulacyjny w geografii, p. W. Nalkowskiego	284
Filozofia nieświadomości a darwinizm, p. S.	289
Sprawy zdrowia, p. dr. L. W.	305
Psychogeneza, p. Wł. Kozłowski	317
Socjologia psychologiczna, p. Lud. Krz.	319
Rousseauizm, p. K. R. Żywickiego	326
Na torze ogólnodziejowym, p. A. G. Bema	328
Wynalazki	341
Nowe marzenia, p. K. R. Żywickiego	343
Monopol przemysłowy w Ameryce, p. K. R. Żywickiego	349
Zwyródnienie organiczne a zbrodnia, p. —ki—	352
M. P. Rudzki. O rytmicznych oscylacjach morza, p. W. Nalkowskiego	352
Psychologia a technika, p. L.	353
Home-steady w Niemczech, p. K. R. Żywickiego	353
Nowe opracowanie historii filozofii, p. L.	354
Powstanie świata i czas geologiczny, p. W. N.	354
Mózg a moralność, p. L.	354
Powstawanie gatunków (wedl. M. Wagnera), p. L.	354
Wieczne lodowiska Grenlandyi i najnowszy projekt podróży na jej wschodnie wybrzeża, p. W. N.	354

	Str.
Literatura ekonomiczna we Francji, p. L. W.	533
Leczenie suchot	534
Angelo Mosso. Strach, studium popularno-naukowe, przekład M. Flauma, p. W. Kozłowski	546
Zagadki języka, p. L.	547
W przedmiocie leczenia suchot, p. O. Bujwida	547
Prace filologiczne, wydawane przez Baudouina de Courtenay, J. Karłowicza i L. Malinowskiego, p. J. F. Gajslera	557
Tymczasowe doniesienie Kocha	557
Z dziejów feudalizmu, p. L. W.	569
Nowa historia Rzymu, p. L.	582
Nowy przyczynek naukowy	582
Karol Marx. Pisma pomniejsze, t. III. Przyczynek do krytyki ekonomii politycznej, p. Lud. Krz.	592
Estetyka przyrody, p. L.	607
Prace matematyczno-fizyczne, tom II, zeszyt II	618

Życie społeczne.

	Str.
O wystawie paryskiej ze stanowiska inżynierii i przemysłu, p. A. Pawłowski	125
Listy z nad Bałtyku, p. R.	136
"Robotnik fabryczny, p. K. R. Żywickiego	160
Emigracja polska, p. Zyg. Atanazego	16
Pierwszy międzynarodowy zjazd stowarzyszeń spożywczych, p. K. R. Żywickiego	18
Listy petersburskie, p. N. B.	28
2, 3, 258, 293, 351, 378, 387, 435, 567	182
Dziedziczość a wychowanie, p. —ki—	600
Zjazd zawodowców, p. Z. Atanazego	38
Renan o antysemityzmie	51
Wśród tegoczesnej fali społecznej, p. K. R. Żywickiego	51
Listy krakowskie, p. Mor.	63
Sztuczny chów stańczyków, p. Ver.	604
Kazanie p. hrabiego. Wojciech Dzieduszycki. Listy ze wsi, p. Z.	67
Rozruchy studenckie w Krakowie	76
Epilog „sprawy wadowickiej,” p. Atanazego	78
Kto winien, p. K. R. Żywickiego	101
Otto Hausner, p. H. B.	111
Listy wiedeńskie, p. Stwosza	114
Zdała, p. Z. Atanazego	125, 147, 270, 294
Przedstawicielstwo „ustosunkowane,” p. K. R. Żywickiego	339, 436, 499
Warszawskie Towarzystwo jedwabnicze	134
Świadomość w rozwoju społecznym, p. K. R. Żywickiego	158
We Friedrichsruh	196
Nazjonalist League Agitation, p. K. R. Żywickiego	206
Antysemityzm we Francji, p. L. Winiarskiego	220
Ubezpieczenie plecy macierzyńskiej, p. J. Wojewódzkiego	231
Sprawy zdrowia, p. dr. L. W.	213
Oskar Kolberg, p. Ludwika Krzywickiego	254
Oskar Kolberg, p. H. B.	256
Ośmiogodzinny dzień roboczy w Anglii, p. Leona Winiarskiego	267
Fizjognomia umysłowa Niemiec w XIX stuleciu, p. Stwosza	278
Filozof przed sądem mieszczaństwa, p. K. R. Żywickiego	279
Pod ten sam strychulec, p. Zyg. Piet.	280
Rozkaz Najwyższy	292
Żydzi galicyjscy w oświeceniu „Woschodu,” p. Adama Nowickiego	291
Zjazd historyczny, p. Beta	302
Z Galicji, p. Beta	304
W sprawie czytelnictwa ludowego, p. Zyg. Piet.	304
Kongres lekarski w Berlinie, p. O. Bujwida	315
X-ty międzynarod. zjazd lekarski w Berlinie, p. X.	338
Krucyaty nowoczesne, p. Adama Nowickiego	350
Z Niemiec. Proces aktorki z recenzentem, p. Ladawę	400
Tortury w Kulparkowie	413
Z Austrii, p. S.	434

Tydzień polityczny.

Rubryka stała.

O Kulparkowie słów pare, p. Beta	473
Sprawa żydowska	484
Walka z dogmatem, p. W. P.	485
O konkurs, p. Pracującego	502
Do Brazylii	509
Związek międzynarodowy prawa karnego, p. Leona L.	511
Dr. Nusbaum (wspomnienie pośmiertne), p. H.	533
M. Nowicki (wspomnienie pośmiertne), p. H.	533
Szkolnictwo ludowe w Galicyi, p. Beta	544
Jan Orth, p. S.	546
Wyludnianie się Francyi, p. Lud. Krz.	554
Z Poznańskiego, p. t. z.	556
Karol Marx (w życiu prywatnem), p. R. K.	568
Szkoły średnie w Galicyi, p. Beta	581
Pokłosie sejmowe, p. Beta	602
Dążności dzisiejsze w zakresie rozrywki i zabawy, p. K. R. Żywickiego	605
„Industrial peace“, p. K. R. Żywickiego	616
Emigracja do Brazylii	618

Sprawy ekonomiczne.

Nowoczesny prąd monopolowy, p. K. R. Żywickiego	5
Z wrzawy o zagrożony przywilej, p. Zyg. Pietkiewicza	30
Budżet państwa na r. 1895, p. Z. Atanazego	42
Konwersya długów państwowych, p. Adolfa Peretza	79
Skutki ekonomiczne osuszania błot poleskich, p. Zyg. Pietkiewicza	80
Feodalizm przemysłowy, p. K. R. Żywickiego	99
Koń trojański, p. Z. Atanazego	115
Konferencya berlińska, p. K. R. Żywickiego	171
Z powodu nowych taryf przewozowych, p. A.	375
Kredyt ludu wiejskiego w Królestwie Polskiem, p. Zyg. Pietk.	483
Harmonia społeczna, p. R. K.	496
Wszeciameryka i wszeczeuropa, p. K. R. Żywickiego	531
Stan obecny ekonomii politycznej w Anglii, p. K. R. Żywickiego	542
	579

Poezya.

Stary rok, p. Miecz. Sław.	21
Julianowi Kędzryckiemu (zmarłemu w szpitalu), p. Bronimira	21
Percy Bysshe Shelley, p. Gabriela Kempnera	105
Oksana, szkic sielankowy, p. Włodzimierza Wysockiego	554, 556

Powieści, dramaty, podróże i urywki.

Z Warty, p. Cecylię Walewską	2
Rozmowa, p. Leopolda Méyeta	26
Humor. Trudne położenie	35
Ibrahim, p. Brollisa	38
U autora „Uranii“, p. Maryę Cz. Przeworską	62
Na cmentarzu, p. W. Dal.	74
Chwile. 2. Bór (fantazya), p. F. Brodowskiego	98
Podsluchane, p. Cecylię Walewską	110
Sprawa Bolestraszyckiego. Kartka historyczna z r. 1627, p. Aleksandra Kraushara	134
Szkice. Śmierć stangreta Jakóba, p. W. S.	158
W pięknej willi, p. W. Marrené	170
Żal, przez Guy de Maupassanta, tłum. W. Szadkowska	182
Miłość i chleb, p. Strindberga	206
Nieznamy, p. Matyldę Sarao	218
Wiek XXI (według Bellamy'ego)	230
Głupi Jona, przez Jana Nerudę, przeł. Malwina Posner	242
Taki się był urodził. Studium z natury	254
Puk, puk! przez E. de Marchi, przeł. L. B.	278
Świętojańskie robaczki, p. Jadwigę Krausharową	302
	314
	326

Karolka, p. Cecylię Walewską	338
Na regatach (St. James Gazette)	350
Czarodziej z Cucugnau	362
Z „Myśli królowej“ Carmen Sylvy, przeł. Malwina Posner	374
Awizacya (wspomnienie z czasów studenckich), p. A. G. Bema	386
Sekretarka (z Revue Bleue), t. M. Siemaszko	397
Mój siostrzeniec (wspomnienie), p. W. S.	410
Bezpłatne bilety, p. Lars Dillinga	434
Żalność, p. Pawła Galla, tłum. M. Obrebska	446
Krystyna Jeziorowska, p. dr. Antoniego J.	470
Trzeci rober, p. Cecylię Walewską	482
Romans w dunach, przez Holgera Drachmana, przeł. Malwina Posner	506
Sylwetki historyczne z XVII w. Kobiety w obliczonej przez turków Kamieńcu, p. dr. Antoniego J.	518
	530
	602

Literatura i sztuka.

Nowa utopia („Freiland“ Teodora Hertzki), p. Stwosza	19
Pieśni miłości, Hamerlinga „Lehrjahre der Liebe“ i Heinego „Liebeszauber“, p. Ladawę	20
Listy wiedeńskie, p. Stwosza	200
	246, 402, 462, 534, 570
Edward Lubowski. Kochanek Małgosi. Typy gatunkowe, p. Atanazego	607
Fantazje na temat przyszłości rodu ludzkiego, p. S.	32
O budowie młast, p. L.	42
Opowieści nowożytnie. „Das Volkramslied“, opowieść w 12 księgach Juliusza Groszego, „Feli Dora“ Wilhelma Jordana, p. S—z.	43
Józef Kuczyński, Poezye, p. H.	44
Literatura niemiecka, p. Ladawę	56
	234, 259, 282, 355, 462, 487, 512, 559, 571
Józef Ignacy Döllinger, p. L.	209
Z Niemiec, p. Ladawę	60
Śród muz, p. Cezarego Jelentę	91
	92, 139, 163, 476
Teatr, p. F. B.	535
Teatr ruski	105
E. Lubowski. Przyjaciółka żon, komedia w 5 aktach, p. F. B.	117
	127
Nowy typ kultury, p. L.	139
Literatura francuska, p. E. P.	149
Mikołaj Mazanowski. Żywot i utwory Antoniego Malczewskiego, p. H. B.	150
Arystokratyczny radykalizm (rozprawa Jerzego Brandesa o Fryderyku Nietzsche), p. L.	186
Walerya Solecka. On i ona, nowele z przedmową Henryka Stenkwiewicza, p. H. B.	198
Pieśń łabędzia Tennysona, p. Leona Winiarskiego	199
Teatr francuski, p. E. P.	210
Listy petersburskie, p. N. B.	210
Eros i Ironia. Wierzbicki Józef Stanisław: Zosia i Księga pamiątek. M Rodoc: Satyry. Z. D.: Sokole loty, p. Zyg. Pietk.	223
Wystawa obrazów J. Chełmońskiego, p. Wo.	234
Kolchida północna, p. Rom. Baudouina de Courtenay	236
W. A. Bruchnalski, Geneza „Grażyny“, p. W. P.	247
Sek Antoni Józef (Mieszkowski). Nowele, p. Zyg. Pietk.	260
Gawalewicz Maryan, Komedyje, p. Zyg. Pietk.	260
Dwa salony, p. Parisisa	271
Robert Browning, p. Leona Winiarskiego	272
Wincenty Kosiakiewicz. Druty telegraficzne, p. Zyg. Pietk.	283
Estetyka przeciwko naturalizmowi, p. L.	284
Widowiska w Oberammergau, p. Ladawę	296
Rapacki Wincenty. Hanza, Trefniś, p. Zyg. Pietk.	306
Śmiech i łzy (Ilst lwowski), p. H. B.	307
Pre-rafaeliści, p. Leona Winiarskiego	307
K. Zalewski. Oj ci mężczyźni, mężczyźni! p. Cień.	319
Czynnik społeczny w literaturze, p. Leona Winiarskiego	321
	330, 367, 427
Z Niemiec, p. Ladawę	438
Nowy słownik nauk państwowych, p. L.	332
Stanley starożytny, p. L.	344
J. K. Galasiewicz. Clarachy, p. Z. A. P.	355
	356

Antoni Mazanowski. Stosunki i wzajemne sądy Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego, p. A. G. Bema	386
Paweł Kościński. Zły duch, p. Z. A. P.	386
Aleksander Głowacki (Bolesław Prus), p. A. S.	369
	380
	392, 403, 416, 428, 439, 451
Gamaston. Fata morgana, p. Zyg. Pietk.	463
Literatura francuska, p. L. W.	381
Romuald Hube (wspomnienie pośmiertne)	619
Ludwik Neugebauer (wspomnienie pośmiertne)	393
Realizm przed sądem, p. Ladawę	393
Apoteoza czy satyra? Marya Szeliga: Na przebój, p. Leona Winiarskiego	415
Aż dwa, Bellamy Edward. W wieku XXI. W roku 2000 (Loking Backward 2000—1887), p. Zyg. Pietk.	449
J. K. Gregorowicz (wspomnienie pośmiertne)	450
Tadeusz Sternal. Obłędzenie Kamieńca w powieści	452
Michał Klapp. Rosenkranz i Gildenstern, komedya w 4 aktach, p. Zen. P.	463
Wiktor i Edward. Poezye, p. Zyg. Pietk.	489
Fredro (ojciec). List, komedya, p. Zenona Pietk.	523
Marya Ebner-Eschenbach. Anzengruber, „Czwarte przykazanie“, p. Stwosza	524
Teatr. Filip de Massée. Manewry (komedya). Meilhac i Halevy. Lolota (komedya). Łapka na myszy (komedya). Zyg. Przybylski, Grajek, p. Zenona Pietkiewicza	53
Wychodźstwo i jego literatura, p. Uhma	54
Adolf Abrahamowicz i Ryszard Ruszkowski. Pospolite ruszenie, p. Zenona Pietkiewicza	54
Edmund Gondinet. Paryżanin (komedya), p. Zenona Pietkiewicza	57
Atomistyka woli, p. Ladawę	58
Przyszłość wiedzy, p. L. W.	59
Talent na rynku, p. Cezarego Jelentę	59
Z muzyki	59
Nowe dzieła o Rewolucyi francuskiej, p. L. W.	60
Teatr. Edmund Gondinet. Mał śpiący (komedya). Oktawiusz Feuillet. Między Scyllą i Charybdą (komedya). Edward Lubowski, Przez wdzięczność (drobnostka sceniczna), p. Zenona Pietkiewicza	609
Nowy system sztuk pięknych, p. L.	62

Polemika.

O prawdę, p. Edwarda Bogusławskiego	1
O prawdę, p. Antoniego Gustawa Bema	1
O prawdę, p. Czesława Jankowskiego	1
O prawdę, p. P. P.	1
Odpowiedź na niepożądane rezultaty, p. Konstantego Nowińskiego	22
Tymczasowy obrachunek, p. K. R. Żywickiego	15
W sprawie maszynistów, p. J. Szukalskiego	14
O prawdę, p. dr. F. N. Strzemieńczyka	17
O prawdę, p. Maryę Rodziewiczównę	17
O prawdę, p. K. R. Żywickiego	19
O prawdę, p. Stałego prenumeratora	20
O prawdę. W sprawie kulparkowskiej, p. Uhma	45
O prawdę, p. S. K.	47
O prawdę, p. dr. Kadlera	51
W obronie spotwarzanego stanu, p. Uhma	52
Unikat literacki, p. A. S.	562, 574, 586

Fejleton.

Liberum veto, fejleton stały z Warszawy, przez Posła Prawdy.	
Na widnokręgu, rubryka stała, p. Z. Atanazego.	
Zdała, rubryka stała, p. Z. Atanazego.	

Kronika bieżąca.

Stały registr zjawisk ważniejszych.	
-------------------------------------	--